

Studerendes sabbatår

28. maj 2019

Baggrund

Sabbatår betegner perioden, fra gymnasiet er gennemført, til man påbegynder en videregående uddannelse. I denne minianalyse kortlægger Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), hvor mange af de studerende på de videregående uddannelser som har taget sabbatår. Desuden ser vi nærmere på de studerendes begrundelse for at have taget sabbatår, samt hvad de foretog sig i løbet af sabbatperioden.

Ifølge en tidligere undersøgelse kan sabbatår være en gevinst, fordi studenter, som venter lidt med at starte på en videregående uddannelse, har mindre risiko for at falde fra ¹. På den anden side har Kraka vist, at unges sabbatår koster, fordi det udskyder tidspunktet, hvor de får en uddannelse, og derved tidspunktet for et vellønnet arbejde og følgende skattebetalinger ².

Hovedresultater

- 86 % af studerende, der startede i år 2018, havde et eller flere sabbatår i bagagen. De resterende 14 % havde færdiggjort deres gymnasiale uddannelse samme år, som de havde studiestart.
- 61 % af dem, der har haft sabbatår, begrundet det med, at de havde brug for en pause fra uddannelsessystemet.
- De mest almindelige aktiviteter i et sabbatår er lønnet arbejde, udlandsophold og fritidsinteresser.
- 70 % vurderer, at de har fået styrket deres faglige forudsætninger i løbet af deres sabbatår.
- Sandsynligheden for frafald er lavere blandt studerende med sabbatår i bagagen (25 %) ift. studerende, der ikke har taget sabbatår (30 %).

INTERAKTIV HJEMMESIDE: Tager studerende med de højeste karakterer fra gymnasiet oftere til udlandet i deres sabbatår? Tjek selv svaret her: www.eva.dk/sabbatår.

Kontakt

- Konsulent Lars Dyrby Andersen, 2267 3491, lda@eva.dk.
- Kommunikationschef Trine Borg Harrild, 4091 0021, tb@eva.dk.

1.1 Langt de færreste starter på deres studie direkte efter gymnasiet

Figur 1 viser en oversigt over længden af sabbatår, opgjort som varigheden af perioden mellem færdiggørelse af gymnasiet og studiestart. Studerende med studiestart i år 2018 (årgang 2018) har ifølge opgørelsen taget sabbatår, hvis de gennemførte deres gymnasiale uddannelse i år 2017 eller tidligere. Opgørelsen er lavet for de tre årgange, som blev optaget på en videregående uddannelse i hhv. 2018, 2017 og 2016.

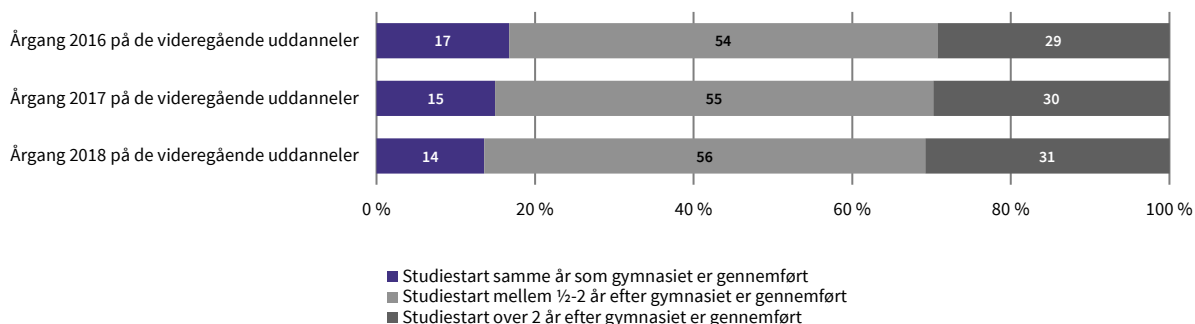
For årgang 2018 gælder det, at 14 % har studiestart samme år, som de har gennemført deres gymnasiale uddannelse. De resterende 86 % har et eller flere sabbatår i bagagen, når de påbegynder deres videregående uddannelse. Det dækker dels over 56 % med studiestart mellem et halvt og to år efter, de har gennemført deres gymnasiale uddannelse, og dels 31 % med studiestart over to år efter, de har gennemført deres gymnasiale uddannelse.

For årgangene 2016 og 2017 er billedet nogenlunde det samme. Der er dog sket et lille fald i andelen, der går direkte fra gymnasiet til en videregående uddannelse – fra 17 % blandt årgang 2016 til 14 % blandt årgang 2018.

I opgørelsen af andelen med sabbatår indgår også studerende, som har været startet direkte på en anden videregående uddannelse, lige efter de gennemførte gymnasiet, men som er droppet ud af denne videregående uddannelse. For nogle kan der altså være tale om et 'ufrivilligt' sabbatår, fordi de har foretaget et omvalg af uddannelse. Figur 2 viser, at 19 % af de studerende, som har haft sabbatår, angiver, at de tidligere har været startet på en anden videregående uddannelse, som de er stoppet på igen.

FIGUR 1

Varighed af perioden mellem færdiggørelse af gymnasial uddannelse og studiestart. Fordelt efter årgange af studerende på de videregående uddannelser.

Kilde: EVA's beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik.

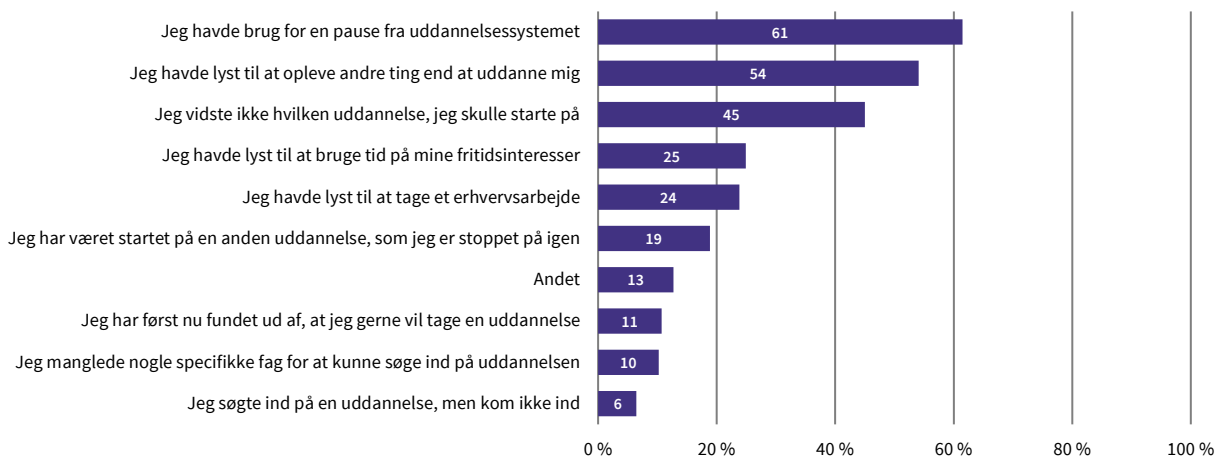
Note: Figuren udelader udenlandske studerende, efteroptaget og studerende uden en gymnasial uddannelse. Studiestarten er sat til det år, hvor studerende optages deres videregående uddannelse, selvom nogle takker nej til at påbegynde uddannelsen, og selvom nogle først påbegynder uddannelsen som vinterstartere. Årgang 2018: n = 48.641. Årgang 2017: n = 48.431. Årgang 2016: n = 49.318.

1.2 Flertallet tager sabbatår for at få en pause fra uddannelsessystemet

Figur 2 viser en oversigt over grundene til, at studerende tog sabbatår. Størstedelen af studerende begrundes deres sabbatår med, at de havde brug for en pause fra uddannelsessystemet (61 %). Lidt over halvdelen angiver, at de havde lyst til at opleve andre ting end at uddanne sig (54 %), mens lidt under halvdelen angiver, at de tog sabbatåret, fordi de ikke vidste, hvilken uddannelse de skulle starte på (45 %).

FIGUR 2

”Hvad er grunden til, at du ikke startede direkte på den uddannelse, du nu er blevet optaget på, efter du afsluttede din gymnasiale uddannelse?”

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, spørgeskema fra august 2018.

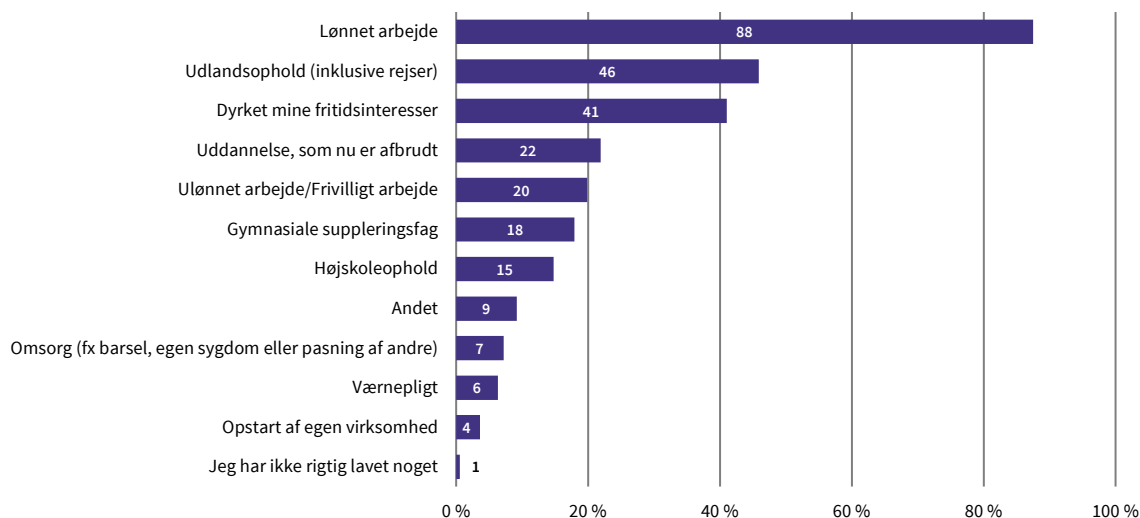
Note: Søjlerne viser en vægtet andel af respondenter, der har angivet hver grund, afrundet til nærmeste hele procent. Det har været muligt at angive flere grunde. N = 14.970.

1.3 9 ud af 10 har haft lønnet arbejde i deres sabbatår

Figur 3 viser, hvilke aktiviteter studerende angiver at have foretaget sig i deres sabbatår. Langt de fleste har haft lønnet arbejde (88 %). Lidt under halvdelen har været på udlandsophold (46 %), og lidt færre har dyrket deres fritidsinteresser (41 %).

FIGUR 3

”Hvad har du foretaget dig i perioden mellem du afsluttede din gymnasiale uddannelse og nu?”

Kilde Danmarks Evalueringsinstitut, spørgeskema fra august 2018.

Note: Søjlerne viser en vægtet andel af respondenter, der har angivet hver aktivitet, afrundet til nærmeste hele procent. Det har været muligt at angive flere aktiviteter. N = 14.970.

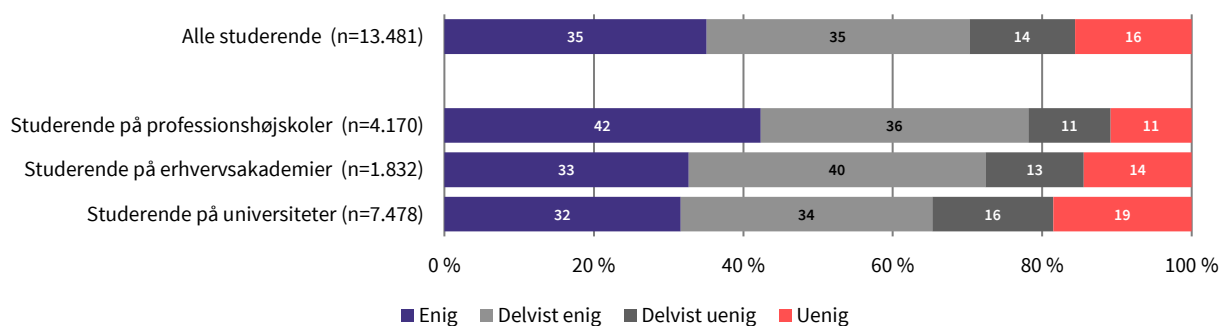
1.4 70 % oplever, at deres faglige forudsætninger blev styrket i løbet af deres sabbatår

Figur 4 viser de studerendes vurdering af, hvorvidt de i løbet af deres sabbatår har fået styrket deres faglige forudsætninger for at starte på en videregående uddannelse. 70 % svarer, at de er enige eller delvist enige i, at deres sabbatår har styrket deres faglige forudsætninger. Lidt flere studerende på professionshøjskolerne svarer, at deres sabbatår har styrket deres faglige forudsætninger (78 %). På erhvervsakademierne er den tilsvarende andel 72 %, og på universiteterne er andelen 65 %.

Det er vigtigt at tage forbehold for, at opgørelsen baserer sig på de studerendes egen vurdering af deres faglige forudsætninger og dermed ikke er en objektiv måling.

FIGUR 4

”Hvor enig er du i følgende udsagn om perioden: Jeg har fået styrket mine faglige forudsætninger for at starte på en videregående uddannelse”

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, spørgeskema fra august 2018 samt data fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Procenter viser en vægtet andel af respondenter, der har angivet hver grund, afrundet til nærmeste hele procent. Det har også været muligt at svare ”Ved ikke”, og disse respondenter er udeladt.

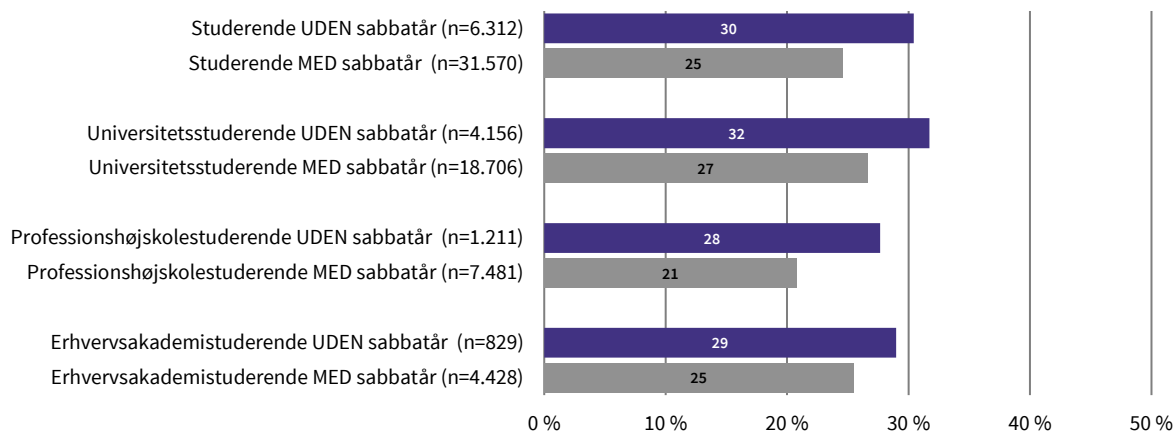
1.5 Frafald er lavere blandt studerende, der har taget sabbatår

Figur 5 opgør frafaldsraten blandt studerende, inddelt efter, om de *har* taget sabbatår (et eller flere), eller om de *ikke* har taget sabbatår. Studerende, der har taget sabbatår, har mindre frafaldsrisiko i løbet af de første to år (25 %) i forhold til studerende uden sabbatår (30 %). Forskellen går igen i alle de tre store videregående uddannelsessektorer, om end den er lidt mindre på erhvervsakademierne og lidt større på professionshøjskolerne.

Regressionsbaserede analyser viser endvidere, at forskellen i frafaldsrisiko mellem studerende hhv. med og uden sabbatår stort set er uændret, når man i en statistisk model tager højde for forskelle mellem de uddannelser, studerende uden sabbatår oftest søger ind på, samt optageprioritet, alder, køn og gymnasialt karaktergennemsnit.

FIGUR 5

Andelen af studerende, som dropper ud inden for de første to år. Årgang 2016.

Kilde: EVA's beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik (DST) samt data fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Søjlerne viser andelen af studerende i år 2016, som er droppet ud af deres uddannelse i løbet af første to år på studiet. "Uden sabbatår" dækker over studerende, som har studiestart samme år, som de har gennemført gymnasiet. "Med sabbatår" dækker over studerende, som *ikke* har studiestart samme år, som de har gennemført gymnasiet. Søjlerne med alle studerende indeholder også frafaldet blandt studerende på de kunstneriske og maritime uddannelser. Figuren udelader ikke-startere, vinterstartere, udenlandske studerende, efteroptaget og studerende uden en gymnasial uddannelse.

Datagrundlag

Analysen bygger på to datakilder: EVA's egne spørgeskemadata og registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Registerdata fra DST indbefatter alle studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i sommeren 2018, i 2017 og i 2016 – eksklusive studerende uden en gymnasial uddannelse, efteroptaget og udenlandske studerende. For 2016 anvender vi desuden oplysninger om, hvorvidt studerende reelt starter på deres uddannelse i oktober 2016, og om de dropper ud i løbet af de første to år på studiet.

Spørgeskemadata er indsamlet i august 2018, dvs. en måned inden studiestart, blandt 58.729 studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse samme sommer. 21.412 studerende besvarede spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 37 %. Respondenter er udeladt, hvis de har angivet, at de afsluttede deres gymnasiale uddannelse i 2018, eller hvis de har angivet, at de ikke har en gymnasial uddannelse. Procentfordelingerne fra spørgeskemaundersøgelsen er udledt via propensity score-vægtning for at sikre, at analyseudvalget afspejler populationen bedst muligt. Vægtningen tager højde for skævheder i repræsentativiteten efter gymnasietype, gymnasiekarakterer, alder, køn, herkomst, forældres uddannelse, optageprioritet og sektor. Se EVA's udgivelse: "Det første år på læreruddannelsen" for en uddybende beskrivelse af vægtningsstrategien.

Henvisninger

---

1. Lars Ulriksen, Lene Møller Madsen og Henriette T. Holmegaard (2012): Gevinst. Sabbatår mindsker risiko for frafald. Politiken.
2. Kraka (2012): Unges sabbatår er dyrt for den enkelte og for samfundet.